

Övningar för klassrummet

Här har vi samlat korta, enkla övningar att använda direkt i klassrummet. Övningarna fungerar bra som introduktion till ett nytt ämne eller som ett sätt att få igång en diskussion.

Har du frågor om övningarna? Kontakta oss på info@fn.se

Lycka till

Innehåll

Globalbingo.....	2
Orättvisefotboll.....	3
Freds- och konfliktkarta.....	3
Temadag om landminor.....	3
Tipspromenad.....	4
Ekologisk mat och andra ekologiska produkter.....	4
Teatersport.....	4
Vernissage för alla elevers familjer med elevers bilder och musik.....	4
Kulturdag.....	4
Världen i våra dagstidningar.....	4
Beskriv världen med hjälp av ett snöre.....	5
Demokratiövning.....	6
Fyra hörn - värderingsövning.....	7
Hela havet samarbetar - samarbetsövning.....	8
Linjen – samarbetsövning.....	8
Medias bild av Afrika.....	9
Omedvetna förväntningar.....	9
Termometern – värderingsövning.....	10
Vad är en pojke? Vad är en flicka?.....	11

Globalbingo

Spela globalbingo i klassen. Ge en bingobricka till varje deltagare och låt dem mingla med varandra. Så fort de hittar någon som stämmer med ett påstående ska de skriva dennes namn i rutan. Den person som först fyllt två rader ropar "bingo" och har vunnit. Samtala i storgrupp hur deltagarna upplevde övningen och vilka kunskaper om varandra som kom fram tack vare den.

Gör bingobrickor med t.ex. följande ruttexter:

- Kan tala flera språk
- Har en kompis som sökt uppehållstillstånd
- Har varit i fler än 5 länder
- Har en nära vän med annan religion
- Firar aldrig jul
- Är världsmedborgare
- Är humanist
- Är nationalist
- Vet vad Sveriges biståndsminister heter
- Kan namnet på Kinas regeringschef
- Vet vilka fem länder som har veto i FN
- Är född i annat land än Sverige
- Talar minst tre språk
- Vet vad FN:s generalsekreterare heter
- Är medlem i en organisation
- Har skänkt pengar till en hjälpinsats
- Vet vad förkortningen NATO betyder
- Har varit i ett utvecklingsland
- Kan räkna upp minst fem mänskliga rättigheter
- Har varit med i en demonstration

Orättvisefotboll

Orättvisefotbollsturnering – alla lag har olika förutsättningar: olika antal spelare och olika stora mål
t ex.

Efteråt kan man ha en diskussion kring sambandet mellan resursfördelning och konflikter, varför konflikter uppstår och hur vi agerar i konfliktsituationer.

Freds- och konfliktkarta

Skapa en egen freds- och konfliktkarta. Dela in klassen i grupper som ansvarar för en världsdel var. Låt varje grupp markera vilka länder som redan har samt riskerar att få väpnade konflikter, vilken typ av konflikt det är, hur många dödsoffer pga striderna, när konflikten startade. Ta även reda på om FN och andra organisationer är inblandade i konflikthanteringen samt markera olja- gas- och mineralfyndigheter och olika etniska grupper mm.

Låt gärna varje grupp först spekulera och sedan ta reda på några troliga orsaker till konflikten.

Faktakällor:

[Konflikt databasen i Uppsala](#)

www.globalis.se

www.sakerhetspolitik.se

Temadag om landminor

Arrangera en hel eller halv dag med landminor som tema.

Förslag till aktiviteter:

- Frågesport om landminor
- Rita eller bygg en mindrabbad by
- Markera ut minfält på skolgården och omkring skolan
- Gör ett låtsasminfält där eleverna får prova att gå
- Gör en utställning om minor och mindrabgade länder
- Gör en konsert eller ett disco för att samla in pengar till FN:s minröjningsarbete
- Gör ett "Operation dagsverke" där eleverna kan göra insatser för att sprida information eller samla in pengar till FN:s minröjningsarbete
- Bjud in en militär eller någon från Räddningsverket som visar minor och minröjning
- Gör en världskarta som visar vart minorna finns

Tipspromenad

Gör en tipspromenad på FN-dagens tema med inriktning på hållbar utveckling. Bjud in övriga klasser i skolan och/eller föräldrar. Avsluta med en picknick med smörgåsar och dricka som är ekologiska.

Ekologisk mat och andra ekologiska produkter

Bjud in företrädare för exempelvis Coops varumärke Änglamark och ICA Ekologiskt som står för ekologiskt framtagna produkter. Be dem berätta om betydelsen av ekologiska produkter. Förbered frågor till dem. Inför presentationen gör en utställning om hur ni ser på ekologiska varor. Inbjud lokalpressen och föräldrar till presentationen och er utfrågning av "de ekologiska företrädarna".

Teatersport

Artiklarna i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna eller Barnkonventionen kan illustreras med improviserad teater. Börja med att gå igenom de olika artiklarna, och möjligen skriva om dem till lättare svenska. Dela sedan in klassen i två lag. En och en får eleverna utan att prata försöka förmedla vilken artikel de gestaltar.

Vernissage för alla elevers familjer med elevers bilder och musik

Bjud in till vernissage där elevernas bilder som inspirerats av berättelser om eller från andra länder, visas. Komplettera med en musikutställning där olika musikstilars ursprung visas.

Kulturdag

Ta upp exempel på kultur med rötter från olika delar av världen, t ex religioner, mat och musik. Gör olika stationer där elever får presentera för varandra. Låt till exempel varje världsreligion ha var sin station.

Världen i våra dagstidningar

Dela in klasser i mindre grupper. Låt dem undersöka hur olika delar av världen skildras i våra dagstidningar. Använd både dags- och kvällspress. Vilka länder rapporteras det från? Typ av händelser? Vilken bild får man av världen genom nyheterna? Vad skriver man om FN? Gör en gemensam utställning.

Beskriv världen med hjälp av ett snöre

Använd ett rep/snöre som är sju meter långt. Varje meter markeras på lämpligt sätt, t ex med en knut , klädnyppa eller tråd. Avståndet mellan två markeringar motsvarar en miljard människor. Det sju meter långa snöret ska alltså symbolisera världens befolkning.

Be ett par av eleverna att hålla snöret utsträckt. Samtala sedan om världens utveckling med hjälp av snörets längd.

Hur stor del av snöret utgör:

- Sverige?
- Kina?
- Indien?
- Indien och Kina tillsammans? (Kina och Indien har tillsammans nästan halva jordens befolkning. Vilken betydelse har det globalt sett?)
- De som lever i extrem fattigdom, under 1,25 dollar om dagen? (ca 1,4 miljarder)

Använd den statistik som du tycker passar, tex tillgång till rent vatten, analfabeter i världen, antal döda i hiv/aids sedan 1990.

Gör ytterligare ett snöre som är tre meter långt. Det snöret symboliserar jordens befolkningsökning inom 25 år. Vilka konsekvenser kan det få?

Gå vidare med att dela in eleverna i mindre grupper och låt dem ta fram global statistik som de vill konkretisera på snöret. Exempel: Hur många har inte tillgång till rent vatten, är analfabeter i världen, är hivsmittade?

Tips på källor:

www.globalis.se

www.gapminder.org

Demokratiövning

Demokrati, fredlig konflikthantering och ickevåld hör samman. Att varje människa får komma till tals och tas på allvar är viktigt både för en fungerande demokrati och för att kunna hantera orättvisor och konflikter utan våld, med respekt för alla inblandade parter.

Låt deltagarna skriva ner tre saker som är viktigast för dem i livet, stort eller smått.

Para sedan ihop deltagarna två och två och låt dem diskutera sig fram till tre saker som de gemensamt tycker är viktigast, utav de sex alternativ som nu finns.

Låt varje två-grupp möta en annan två-grupp för att komma överens om ett gemensamt alternativ med tre saker. Sedan får varje fyragrupp möta en fyragrupp o.s.v tills hela klassen/gruppen har ett gemensamt beslut.

Diskutera demokrati och demokratiskt beslutsfattande ur olika perspektiv. Hur hanterades de konflikter som uppstod? Hur fattades besluten om vad gruppen skulle välja, hur fattades besluten kring vilken metod som skulle användas för att fatta dessa beslut? Också grupprocessen är intressant att titta närmare på: vem tog initiativ, vem var envis, fanns det någon minoritet, hur behandlades den?

Ha gärna givna tidsramar för varje delomgång med några fler minuter allt eftersom antalet personer ökar. Om det är svårt att välja egna alternativ kan övningen göras genom att deltagarna ställs inför ett dilemma med flera alternativ till handling. Det kan vara en konfliktsituation, en värderingsfråga eller något annat. Ju mer engagerande fråga desto bättre.

Fyra hörn - värderingsövning

Skapa en fri fyrkantig yta i större delen klassrummet. Ställ dig på en stol i mitten. Samla alla elever stående runt dig. Ställ olika frågor till eleverna och ge dem fyra svarsalternativ.

Varje elev får bara välja ett av alternativen och visar vilket svar de valt genom att gå och ställa sig i det hörn som motsvarar deras val. Du pekar ut vilket hörn som är a respektive b, c och d. Ett av alternativen ska alltid vara öppet för ett eget svar.

Exempel på FN-frågor:

- 1) FN:s viktigaste uppgift är att:
 - (a) Stoppa krig
 - (b) Bekämpa fattigdom
 - (c) Skydda vår globala miljö
 - (d) Eget alternativ
- 2) Vem har ansvar för att skapa en bättre värld?
 - (a) Enskilda länder
 - (b) FN och andra internat. organisationer
 - (c) Det civila samhället – Du och jag
 - (d) Eget alternativ
- 3) Det största hotet mot FN är:
 - (a) Bristande stöd från världens befolkning
 - (b) Enskilda länder tar över
 - (c) Brist på pengar
 - (d) Eget alternativ
- 4) Fattigdom är:
 - (a) Brist på pengar
 - (b) Brist på rättigheter, t ex hälsa och utbildning
 - (c) Brist på möjligheter att påverka sitt liv
 - (d) Eget alternativ

Hela havet samarbetar - samarbetsövning

Alla har vi väl lekt "hela havet stormar", där man ställer lika många stolar som det finns deltagare med ryggarna mot varandra i rummet och spelar musik. När musiken stannar gäller det att hitta en stol - och den som blir utan åker ut.

Den här samarbetsövningen fungerar likadant, fast med en viktig skillnad: Det är bara stolarna som åker ut. Deltagarna förblir lika många och stolarna (resurserna) färre och färre.

Efter ett tag kan det vara bra att lägga till att ingen får röra mark. Starta inte musiken igen förrän alla är uppe från golvet. Vi har sett 17 personer på en stol, så det är bara att sätta igång. Stolarna bör dock vara ganska stadiga...

Efteråt kan ni diskutera vad som hände med gruppen allt eftersom stolarna blev färre. När gick agerandet från tävling till samarbete? Varför? Hur gjorde gruppen för att hantera uppgiften, vem tog initiativ, vem hade idéer, vilka idéer testades? Ser ni några paralleller till verkliga konflikter?

Linjen – samarbetsövning

Ställ upp alla elever i två rader, parvis två och två med ansiktet mot varandra och med cirka en meters avstånd, som om de stod mitt emot varandra på var sin sida om en tänkt linje/gräns mellan sig.

Uppmana eleverna att räcka varandra händerna. Därefter talar du om för dem att det nu är varje elevs uppgift att försöka få över den andre eleven på sin sida av "gränsen".

Iaktta vad som händer under en minut. Många kommer att försöka dra över varandra med våld. Andra kanske övertalar den andre att komma över medan kanske några lyckas lösa uppgiften för båda – genom att helt sonika byta sida.

Summera tillsammans: Vad hände? Hur kändes det? Varför agerar man som man gör? Vad är det som leder till konflikter i ett större perspektiv? Kan man dra paralleller? Hur ska vi hantera konflikter? Vad är skillnaden mellan att tävla och samarbeta?

Medias bild av Afrika

Börja med att låta varje elev skriva ner så många afrikanska länder och städer man kan komma på. Fortsätt sedan med att låta eleverna en och en under fem minuter skriva ner alla ord och bilder de förknippar med Afrika.

Gruppera därefter eleverna i mindre grupper med cirka fyra elever i varje. Låt eleverna jämföra sina listor och samtala om varifrån de får sina kunskaper om Afrika. Kanske har någon egen erfarenhet från någon del av Afrika?

Dela därefter ut dagstidningar till varje grupp och ge grupperna i uppdrag att klippa ut allt som står om Afrika. Vad fick de fram? Hur stämmer detta överens med elevernas egna listor?

Om ni vill fördjupa er ytterligare kan eleverna få i uppgift att under en vecka granska aktuellt utbud av TV, film, tidningar och några olika internetsajter. Vilken bild av Afrika ger media? Vad är egentligen en nyhet? Vad får vi inte veta? Finns det underliggande värderingar i rapporteringen? Vilken betydelse har medias rapporter för vår bild av världen?

Omedvetna förväntningar

En övning i att upptäcka sina förutfattade förväntningar.

Läs upp följande för klassen:

Två domare sitter tillsammans efter en middag och talar om sitt arbete.

- Vad tycker du om den där killen i rätten idag" säger den ene. Om du hade varit i mitt ställe, hur hade du dömt?

- Vet du, jag kan inte svara på det, säger den andre. Inte nog med att hans pappa dog för fem år sedan, dessutom är han min son.

Fråga eleverna om detta är möjligt. Hur kunde den andre domaren säga "min son"? Pappan var ju död. Det finns ett logiskt svar. Den andre domaren var pojkens mor. Kom detta som en överraskning? Är det någon av eleverna som tar för givet att domare är män? Varför i så fall?

Termometern – värderingsövning

Kom med olika påståenden och be deltagarna ställa sig längs en tänkt skala/termometer i förhållande till hur mycket de håller med om påståendet eller inte. Ni kan t ex låta klassrummets högra vägg betyda: Ja - absolut, och den motsatta väggen betyda: Håller definitivt inte med.

Låt deltagarna prata sig samman med dem som står närmast. De deltagare som vill får motivera varför de valt att ställa sig just där på skalan.

Observera att det inte finns något rätt eller fel – bara olika åsikter!

Exempel: Pengar är meningen med livet....

Förslag till påståenden:

- Jag har inga konflikter.
- Konflikter är jobbiga.
- Konflikter är spännande.
- Alla konflikter kan lösas, bara man vill.
- Konflikter finns i alla relationer.
- Våld är alltid fel.
- Det är rätt att använda våld för att försvara sitt land/sig själv/sina saker/sin familj.
- Det är bättre att vara passiv när man ser en orättvisa begås än att använda våld.
- Vi människor kan lära oss att hantera konflikter utan våld.
- Det är främst religioner som ger upphov till krig.
- Ibland är det rätt att starta krig.
- Det är en fredshandling att sabotera ett vapen.
- Det goda i människan är större än det onda.
- Det är en våldshandling att stå passiv när vi ser människor lida i andra länder.
- Våld uppstår främst genom rädsla.
- Man kan aldrig uppnå något positivt med våld.
- Vi lever i ett fredligt land idag.
- Det är viktigt att Sverige har en stark försvarsindustri.
- Det är i första hand de som är inblandade i en konflikt som har till uppgift att lösa konflikten

Vad är en pojke? Vad är en flicka?

Be eleverna skriva en så lång lista på karaktärsdrag som möjligt (exempelvis ödmjuk, arrogant, humoristisk, omtänksam, äventyrlig, känslig).

Ta upp exemplen ett och ett och be klassen säga om det är en typisk pojk- eller flickgenskap eller om den kan gälla för båda könen. Om det dyker upp exempel på stereotyper, diskutera dem med klassen och klargör hur sådana stereotyper kan påverka vad de tror att flickor, pojkar, män och kvinnor kan göra och vara.

Övningen kan också göras i form av ett kortspel med färdiga karaktärsdrag (enbart positiva), som delas ut till de som spelar. Sedan uppmanas de att gruppera dem efter vilka de tycker är typiska för tjejer respektive killar och vilka egenskaper som är könsneutrala